

פרטי, וגם בחדר האוכל, ספרי יסוד (נוסף לחומש, סידור, תהילים, ובבית חסידי – גם ספר התניא וכו') כולל ובמיוחד ספרי הלכה למעשה בחיי יום-יום, שילמדו בהם לעתים קרובות. וכן שלכל ילד וילדה יהיו ספרי קודש משלהם ("תניא קטן"), בחדרם, ויסבירו להם שלא יחששו מקריעה ברוב השימוש, כי אז אדרבה יקנו להם ספרים חדשים ומהודרים עוד יותר. וכן לדבר עם המו"לים ומוכרי הספרים על הנחה מיוחדת לרכישתם, וכל הזריז בכל זה הרי זה משובח, כולל גם על-ידי הזמנה מראש כ'מנוי' ("פרענומערטאנטן") המקבל את הספר

יום שישי
ו' בטבת

'תקופת טבת' – בשעה 4:30 אחה"צ²⁹.

שבשכונת המת (=בית שמת בו ובי הבתים הסמוכים). [וכן אין שותים מים בשעת התקופה עצמה] ועדיין בסי' רו סי"ד. וכן הובא ברמ"א יו"ד קטו סי"ה, וצ"ע שבשו"ע רבינו, חו"מ הל' שמירת גוף ונפש סי"ד (במהדורת קה"ת תשי"ב ואילך, חלק ה' עמ' 1773), הביא כמה דברים מהרמ"א שם בקשר לשתיית מים והשמיט עניין זה. פרטים בהירות זו נלקטו בסי' שמירת הגוף והנפש' סי' מז (ומהרה"ח ר' אליהו ש"י לנדא שמעתי שנהגים להזהר בזה ע"פ הפרטים דלעיל).

28) 'התועדות' תשמ"ח שם עמ' 171-173, תשמ"ט שם עמ' 103. סה"ש תשנ"ב עמ' 227, 360, 488. 29) ראה שו"ע אדמו"ר סי' תנה סט"ו, שהחמיר בעניין מים ששהו בביתו [מגוללים, ע"פ הד"מ שם, ואפילו בתוך המקור] בשעת [– חצי שעה לפני וחצי שעה אחרי – דרכי"ת יו"ד קטז, פ"ח מכה"ג שם] התקופה; (אם לא מים שנשאבו למצות-מצוה, משום 'שומר מצוה לא ידע דבר רע', וגם בהם לכתחילה) מציע לשים ברזל כמו מחט בתוך המים (ולהוציאו מייד אח"כ). כמו"כ כי שם בקשר למים

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש וצוקללה"ה נב"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקצז

ערב שבת-קודש
פרשת מקץ / חנוכה
כ"ט בכסלו ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ט בכסלו ה'תשס"ו – ו' בטבת ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ט בכסלו	הלי ערכין וחרמין. פרק ח. תהי ידן וגוי. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלי כלאים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי מכירה. פרק יא.	מל"ת קיא. רטו.
ש"ק	ל' כסלו	פרק ג-ה.	פרק יב.	מל"ת רטו.
א'	א' בטבת	פרק ו-ח.	פרק יג.	מל"ת ריז. ריח.
ב'	ב' בטבת	פרק ט-י. הלי מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יד.	מל"ת מב. מ"ע קכ. מל"ת רי
ג'	ג' בטבת	פרק כ-ד.	פרק טו.	מ"ע קכא. מל"ת ריא. מ"ע קכב. מל"ת ריב.
ד'	ד' בטבת	פרק ה-ז.	פרק טז.	מ"ע קכד. מל"ת ריג. מ"ע קכב. מל"ת ריד.
ה'	ה' בטבת	פרק ח-י.	פרק יז.	מ"ע קל. קצה. מל"ת רלב.
ו'	ו' בטבת	הלי תרומות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יח.	מ"ע קכו. קכט.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', כ"ט בכסלו	4.35	5.23	5.46	6.47	9.12	11.43	12.13	4.45.6	5.12
ש"ק, ל' בכסלו	4.35	5.24	5.46	6.47	9.12	11.44	12.14	4.46.3	5.13
א', א' בטבת	4.36	5.24	5.47	6.48	9.11	11.44	12.14	4.47.1	5.14
ב', ב' בטבת	4.36	5.24	5.47	6.48	9.11	11.45	12.15	4.47.8	5.14
ג', ג' בטבת	4.36	5.24	5.47	6.48	9.12	11.45	12.15	4.48.5	5.15
ד', ד' בטבת	4.36	5.25	5.47	6.48	9.12	11.46	12.16	4.49.3	5.16
ה', ה' בטבת	4.37	5.25	5.47	6.48	9.12	11.46	12.16	4.50.1	5.16
ו', ו' בטבת	4.37	5.25	5.48	6.48	9.12	11.47	12.17	4.50.9	5.17

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לפני זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.

*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת ויגש	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
מקץ	4.09	5.25	4.23	5.27	4.13	5.24	4.28	5.28
ויגש	4.15	5.30	4.29	5.32	4.18	5.30	4.33	5.34

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מרו"ל: מכון ליובאוויטש שיעי צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

לוח השבוע

הספרייה הפרטית של כל אחד ואחד, במיוחד של ילדים ב'בית חב"ד' הפרטי שלהם, בספרי רבותינו נשיאינו ובספרי קודש בכלל.

מדבריו במעמד השמחה: "כמו בעת מאסרו וגאולתו של רבנו זקן, הרי בעל השמחה והגאולה למד מכל האירועים הוראות בעבודת ה', ואחת המסקנות שלו היתה להוסיף ביתר שאת בהפצת המעיינות חוצה. לאור כל זה ברורה ההוראה האלוקית הנצחית בקשר לאירוע הנוכחי, שדווקא מן הטיעונים וההאשמות כאילו אגודת-חסידי-חב"ד, כולל הספרייה שבה נמצאים הספרים וכתבי דא"ח, איננה בשימוש עבור הפצת המעיינות חוצה, הרי דווקא מטיעונים אלו יש ללמוד עתה להגביר עוד יותר את הפצת תורת רבנו ולימודה ביחיד וברבים מתוך שמחה עצומה והתלהבות, שמחה פורצת כל גדר"²⁶.

מההוראות ("אבן הבוחן" דניצחון הספרים) דיום זה: להוסיף בקביעות עיתים לתורה, כולל ובמיוחד לימוד רבים, ולכל לראש – לימוד [משניות, ועל דרך זה בספרים שנפרדו] המביא לידי מעשה, עד ללימוד ההלכות ברמב"ם וש"ע ונו"כ ועד לפנימיות התורה, ולעורר רבים לזה.²⁷

רכישת ספרי קודש – שיהיו בכל בית יהודי

"וצריך-עיון גדול ביותר: הכראיות הן, או אדרבא!?"
"ולכן עצתי בכלל – שלא לאחר זמן חתונה"²⁸.

יום רביעי

ד' בטבת

יום רביעי בלילה, אור ליום חמישי: אם צפויה עננות מוגברת בשבוע הבא, יש לקדש את הלבנה מיד כשאפשר, גם אחר ג' ימים (מעתי-לעת) מהמולד (החל מהלילה. המולד היה במוצש"ק בשעה 3:28), ואין להמתין עד אחר שבעה ימים מהמולד.²⁹

יום חמישי

ה' בטבת – 'דידן נצח'

היום בו 'דידן נצח'²⁴ באופן גלוי, לעיני כל העמים (בבית-המשפט הפדרלי), בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש, בשנת תשמ"ז.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו הכריז על יום זה כיום סגולה ועת רצון לדורות²⁵. כמו-כן יצא בקריאה קדושה להוסיף ולהרחיב את ספריית אגודת-חסידי-חב"ד ליובאוויטש, וכן לייסד ספריות תורניות ציבוריות ולהרחיב גם את

ההערה הבאה.

22 צילום כ"ק – 'מאוצר המלך' ח"א עמ' 310 (בקשר לחתונה בחצי השני של החודש, וראה שם עמ' 311, 305). זאת בנוסף להוראות דומות שפורסמו בנדון בהתקשרות גיליון קסא עמ' 18 – כל זה במקום ההסתייגות שהיתה בעבר מעריכת חופה בחודשי טבת ושבת, כמ"ש גם באג"ק ח"ה עמ' נב, ו"ח עמ' טז, ובפרט בח"ו עמ' פח.

23 ערה-הכולל פרק לג אות ב, עי"ש בסופו, וכן בהגהת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב על זה (בסידור תורה-אור תשמ"ז עמ' 489) ובסופה. וראה בס' 'דיני ומנהגי ראש-חודש – חב"ד' פ"ב הע' 32.

24 ראה סיפור חז"ל אודות הכרזה זו – ויקרא רבה פכ"ד, ג. משמעותה במוצת ה' נתבארה בהתועדויות תשמ"ז ח"ב עמ' 243.

25 בסיסם חזרת השי"ח ביום זה (בשנת תשמ"ז), החל השי"ח (הרה"ח ר' זאבי-יחזקאל שי' הכהן כץ) לומר קדיש. הרבי הבעי תמיהה על כך, ונענה שיש (ואכן היה) חתן בבית הכנסת.

26 תקציר – עי"פ ימי חב"ד.

בשעתו נמשכה השמחה שבעת ימים, כאשר בכל יום היה הרבי אומר שיחה מיוחדת. בשיחת ש"פ ויגש אמר בין השאר: "יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא עניין אחד ויחיד – וחיוב אדם לומר בלשון רבו, כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר: 'עמדו הכן כולכם, לבניין בית-המקדש העתיז בניאת זוד מלכא משיחא!'" (התועדויות) תשמ"ז ח"ב עמ' 203.

27 התועדויות תשמ"ח ח"ב עמ' 164-174. סה"ש תשנ"ב עמ' 211-212.

ערבית, נוהגים להדליק לפני עלינו. המדליק יורד שאמר 'אתה חוננתנו', ואם שכח לאומרה – יאמר תחילה התיבות 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'. אחר-כך מברילים.

הסדר בבית: הברלה, גר-חנוכה, וייתן לך⁹. שחרית: הלל שלם, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תתקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. מוציא שני ספרי-תורה, בראשון קוראים בפרשת ראש-חודש, כהן: 'וידבר... רביעית ההין', לוי: 'עולת תמיד... ונסכה', ישראל: 'ובראשי חודשיכם...'. בספר השני עולה הרביעי בפרשת נשא 'ביום השביעי...', חצי קדיש. אשרי, ובא לציון [ואין הש"ץ מסיימו בקול¹¹]. יהללו, הנחת תפילין דרבננותם, קריאת-שמע, פרשיות 'קדש', 'והיה כי יביאך', שש זכירות, חליצתן 'הש"ץ יאמר איזה מזמור, כדי לומר אחריו את הקדיש¹²]. חצי קדיש, תפילת מוסף.

"מצווה להרבות בסעודת ראש-חודש", ולכן יש המוסיפין מאכל מיוחד בסעודת היום לכבוד ראש-חודש, מלבד ההוספה לכבוד החנוכה¹³.

יום שני, ב' בטבת

ח' דחנוכה – 'זאת חנוכה'

על כל אחד ואחת לנצל יום זה: להשלמת נתינת דמי-חנוכה (מי שטרם נתן – 'לתפוס' ולעשות זאת עוד בחנוכה, וכל המקדים הרי זה משובח), וגם מי שכבר נתן – להוסיף עוד¹⁴. להשלים הפעולות ד'מבצע חנוכה', עד לתכלית השלימות¹⁵; ולעשות 'סך-הכול'

מכללות העניין דחנוכה, על כל השנה כולה, להאיר את העולם כולו ב"נר מצווה ותורה אור"¹⁶. לשם כך יש לערוך התועדות נוספת ביום זה¹⁷. יש ללמוד ביום זה את מאמר רבינו הזקן (או על כל פנים חלק ממנו) המבאר מעלת 'זאת חנוכה', והעיקר 'לחיות' עמו¹⁸.

שחרית: כבימים הראשונים: הלל שלם, חצי קדיש, קוראים לכהן "ביום השמיני... מלאה קטורת", ללוי עד "בן צורישידי", ולשלישי – "ביום התשיעי... כן עשה את המנורה". אשרי, ובא לציון, קדיש תתקבל, 'בית יעקב' עד גמירא.

ב'זאת חנוכה' הורה הרבי שלא לכבות את הנרות אחר תפילת המנחה, ושישארו דלוקים גם בצאת החנוכה¹⁹.

אחרי החג:

שיירי הפתילות שדלקו ושיירי השמן שבחנוכייה (לא שבבבוקבוק) – אם לא התנה עליהם תחילה – עושה להם מדורה בפני עצמם ושורפם²⁰.

חודש טבת

מצווה לפרסם את תשובת הרבי, במענה לשאלה האם לערוך חתונה [בחצי השני של רוב החודשים, וכן] בזמנים מסויימים שהיה מנהגנו²¹ שלא לקיים בהם חתונה:

"הגבלות בימינו אלה בנוגע לימי חתונה – מלבד המפורשים [=בשולחן-ערוך], כמובן ופשוט – המביאים לדחיית ואיחור זמן החתונה, מביאים בכמה וכמה מקרים, בעוונותינו הרבים, למכשולים בענייני צניעות וכו' דחתן וכלה, וד"⁵.

(9) כך נהגו במניין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. (10) ספר-המנהגים. (11) כי אז יתחייב לומר ח"ק מייד, כפי שהורה הרבי – ראה 'התקשרות' גיליון תסו עמ' 15 הערה 16. (12) ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורשי"ב, ח"ב עמ' שטו. אנ"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"ב עמ' רפג. (13) ראה שו"ע או"ח סי' תיש וכ"ה החיים שם סי' ד. (14) 'התועדות' תשמיט ח"ב עמ' 92. (15) שם עמ' 90. (16) וראה 'התועדות' תשי"ח ח"ב עמ' 92, 88.

נרות חנוכה מגיעים למעלה יותר!

לכאורה, מעלתם של נרות המנורה בבית-המקדש גדולה ממעלת נרות חנוכה שבזמן הגלות □ אך באמת, דווקא בכך מתבטאת מעלת נרות חנוכה על נרות המקדש – שהם נוהגים גם בזמן הגלות □ זו הסיבה שאת נרות חנוכה מצינים "מבחוץ" ומדליקים "משתחשך", משום שבנוחם להאיר גם את ה"חוץ" וה"חושך" □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. הנקודה העיקרית רשבת זו היא – היותה שבת חנוכה? הגמרא מספרת: "מאי חנוכה... שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום וכו'. לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים-טובים וכו'.

ב. וזהו החילוק בין נרות המקדש ונרות חנוכה? ישנם בזה שני חילוקים עיקריים: (א) נרות המקדש מדליקים מבפנים, ונרות חנוכה מדליקים מבחוץ. (ב) נרות המקדש מדליקים מבעוד יום, ונרות חנוכה – משתחשך.

שני העניינים ד"חוץ" ו"חושך" מורים על עניין שאינו קדושה, כיוון שקדושה היא אור – היפך החושך, ועניינה לעשות דירה לו יתברך – היפך החוץ, עניין של פנים. נרות המקדש מדליקים מבעוד יום ומבפנים, כיוון שזהו גילוי בדרך מלמעלה למטה. נרות

הנס דחנוכה היה שמצאו שמן טהור להדליק את נרות בית-המקדש, והשמן דלק שמונה ימים. ולכן קבעו חכמים את ברכת "שעשה ניסים" על הדלקת הנרות, כיוון שזהו עיקר הנס והיום-טוב דחנוכה. והיינו, שהעבודה דחנוכה היא להדליק נרות, להאיר ("מאכן ליכטיק"). אנו נמצאים בגלות. ברחוב שורר חושך. זמן הדלקת נר חנוכה הוא משתחשך – ואז הולכים ומאירים. זוהי

מכאן עד סוף השיחה (מלבד ס"ד) הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באדיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב עמ' 481 ואילך. במהדרה זו ניתוספו עוד כמה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מנהגה בלתי מוגה. (2) וראיה לזה – מקריאת המפטיר רשבת חנוכה, שדווחה כל העניינים ד"ח וכו' בשביל חנוכה (מנהגה בלתי מוגה). (3) שבת כא, ב.

(4) ראה גם תורת-מנחם – התועדות ח"ד ע"ס 35. (5) ראה גם שיחת נר ה' דחנוכה דאשתקד ס"ב (תורת-מנחם – התועדות ח"ג עמ' 180). וש"נ. (6) ראה גם סה"מ מלוקט ח"ו עמ' סג ואילך. וש"נ. (7) ראה גם בד"ה בכ"ה בכסלו שנאמר

(9) כך נהגו במניין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. (10) ספר-המנהגים. (11) כי אז יתחייב לומר ח"ק מייד, כפי שהורה הרבי – ראה 'התקשרות' גיליון תסו עמ' 15 הערה 16. (12) ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורשי"ב, ח"ב עמ' שטו. אנ"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"ב עמ' רפג. (13) ראה שו"ע או"ח סי' תיש וכ"ה החיים שם סי' ד. (14) 'התועדות' תשמיט ח"ב עמ' 92. (15) שם עמ' 90. (16) וראה 'התועדות' תשי"ח ח"ב עמ' 92, 88.

חנוכה מדליקים משתחשך ומבחוץ, כיוון שעניינה הוא בדרך מלמטה למעלה, להאיר גם את החושך ואת החוץ.

וסדר העבודה בזה – לא כדעת בית שמאי ש"פוחת והולך כפרי החג", אלא "מוסיף והולך", ד"מעלין בקודש" שבכל יום מדליקים נר נוסף, מאירים יותר ויותר ("מען מאכט ליכטיקער און ליכטיקער"), עד "ולילה כיום יאיר".⁸

ג. לכאורה יש מקום לחשוב, כדיון שנרות חנוכה הם בזמן הגלות ובדרך מלמטה למעלה – פחותה מעלתם ממעלת נרות המקדש, שהרי עד היכן יכול נברא להגיע בכוח עצמו? אבל לאמיתו של דבר, מצינו מעלה בנרות חנוכה על נרות המקדש – שנרות חנוכה מגיעים למעלה יותר, ומצד זה בכוחם להאיר גם את החושך ואת החוץ:

על הפסוק "בעלותך את הנרות", אמרו חז"ל:⁹ "שלך גדולה משלהם", "הקרבתו, כל זמן שבית המקדש קיים הן נוהגין, אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו", ופירש הרמב"ן¹⁰ "לא רמזו אלא לנרות חנוכה חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותנו", ונמצא שהם קיימים לעד – הן בזמן הבית, הן בזמן הגלות והן לעתיד לבוא. ועניין זה ישנו דווקא בנרות חנוכה ולא בנרות המקדש.

וזהו הטעם שמצינו שנרות המקדש היו שבעה נרות, מה שאין כן נרות חנוכה הם שמונה נרות – על פי המבואר בתשובת הרשב"א¹¹ שהיקף שבעה הוא היקף מבפנים

והיקף שמונה הוא היקף מבחוץ¹², דהיינו מקיף נעלה יותר, שלזה מגיעים דווקא על-ידי נר חנוכה, עבודה בכוח עצמו.

וזהו גם כן הטעם שמסיימים בתפילת "על הניסים" בתיבות "להודות ולהלל לשמך הגדול".

"שמו הגדול" – קאי על האור שלפני הצמצום, כידוע¹³ בעניין "עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד"¹⁴, שהכוונה בזה היא לאור שלפני הצמצום, הנקרא "שמו הגדול". ולמדריגה זו מגיעים על-ידי נרות חנוכה דווקא.

ויתרה מזה: "להודות וְלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל" – לשון "בהללו נרו"¹⁵, שעל-ידי נרות חנוכה ממישיבים ומאירים ב"שמו הגדול", שהוא עניין ההמשכה מ"אתה קדוש" ב"שמך קדוש" ומ"אתה אחד" ב"שמך אחד"¹⁶. ועל-פי זה נמצא, שנרות חנוכה מגיעים (לא רק בבחינת "שמו הגדול", "שמך קדוש", אלא גם) במדרגת "אתה קדוש"!

ד. ההוראה מזה:

יש להאיר את החושך, להתייבב בחוץ ולהאיר את החושך, וזאת – על-ידי שמן טהור, ובדרך מלמטה למעלה, ו"מוסיף והולך". וכיוון¹⁷ שעל-ידי עבודה זו פועלים "להודות ולהלל לשמך הגדול" (כנ"ל), הרי מובן, שכאשר אוחזים במדריגה זו, פועלים בדרך ממילא גם בהעניינים הפרטיים שנוספים ביום השבת-קודש זה – י"ט כסלו, שבת-פרשת וישב וכו'. אבל, העבודה העיקרית היא בהגודה העיקרית דיום השבת-קודש זה –

8. בהתוועדות (לעיל עמ' 287).
9. תהילים קל"ב.
10. בעלותך ח, ב.
11. פרש"י עה"פ.
12. במדב"ר פט"ו, ו.
13. ראה ח"א ס"ט.
14. ראה גם סד"ה בכ"ה בכסלו שנאמר בהתוועדות (לעיל עמ' 294).
15. ראה ספרי-הערכים חב"ד (כרך ד) ערך אאו"ס (ה) עמ' תלח ואילך. וש"נ.
16. פד"א רפ, ג.
17. איוב כט, ג. וראה תו"א וישב ל, א. ובכ"מ.
18. ראה סה"מ מלוקט ח"ד עמ' עד, וש"נ.
19. קט"ה – מהנהגת בלתי מוגה.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת מקץ

ל' בכסלו – א' דראש-חודש, ו' דחנוכה

נוסף על 'ועל הניסים' אומרים 'עלה ויבוא'. בערבית אין מכריזים 'עלה ויבוא' לאחר 'השכיבו', מחשש הפסק, אבל מזכירים זאת לציבור בטפיחה על השולחן. שכן לומר 'עלה ויבוא' בתפילת ערבית, ונזכר לאחר שאמר "ה'" של 'המחזיר שכינתו לציין' – אינו חוזר.

* אין לומר "הנרות הללו" בשבת.

* מי שברך ברכת-המזון בשתי הסעודות הראשונות של השבת, ואמר 'ועל הניסים' אך שכה לומר 'דצה', ונזכר לאחר שהתחיל ברכת 'הטוב והמטיב' (אפילו אמר רק מילת 'ברוך' בלבד) – חוזר לראש, ואומר 'דצה', אבל אין צריך להזכיר 'ועל הניסים'.

שחרית: לאחר חזרת הש"ץ: הלל שלם, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תתקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום.

מוציאים שלושה ספרי-תורה. בראשון קוראים לשישה עולים בפרשת השבוע – מקץ. לאחר מכן, מניחים את ספרי-התורה השני על הבימה. הגבהה וגלילה. אחר-כך קוראים לשביעי בספר השני בפרשת פינחס "וביום השבת... ובראשי חדשיכם...", מניחים את הספר השלישי על הבימה ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אחר-כך קוראים למפטיר

בספר השלישי בפרשת נשא "ביום השישי...". הגבהה וגלילה ספר שלישי. הפטרה: "דני ושמחי" (זכריה ב, ד-ד, ז), ומוסיפים פסוק ראשון ואחרון של הפטרת שבת ראש-חודש "כה אמר ה', השמים כיסאי...". "והיה מידי חודש...". "ויצאו וראו...". "והיה מידי חודש... (ישעיה סו, א. כג. כד. כג). קרא הפטרה אחרת – קורא אחריה 'דני ושמחי', ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה בלא ברכה.

אין אומרים 'אב הרחמים'.

מוסף: 'אתה יצרת'. טעה ואמר 'תיקנת שבת', ונזכר: עד שלא סיים תפילתו – חוזר ומתחיל 'אתה יצרת', ואם סיים תפילתו – חוזר לראש התפילה.

יום התוועדות (ביתר-שאת וביתר-עוז). ובוודאי אפילו בשבתות החורף יש לחלק ההתוועדות או לסדרה באופן כזה, שיוכלו המשתתפים בה להמשיך ההתוועדות בסעודת שבת בבתיהם.

מנחה. אין אומרים 'צדקתך'.

יום ראשון, א' בטבת

ב' דראש-חודש, ז' דחנוכה

מוציא שבת-קודש: אין מאחרים תפילת ערבית כל-כך כמו בכל מוצאי שבת-קודש.

כשמדליקים נר חנוכה בבית-הכנסת אחרי

1. שו"ע סי' תכב ס"א, וראה שו"ע אדמוה"י סי' קיד ס"ז וסו"ס רצד.
2. ב"ש"פ מקץ, שבת חנוכה תשמ"ב, לאחר השיחה הראשונה, אמר הרבני: "שבת זאגט מען ניט [=בשבת אין אומרים] 'הנרות הללו' (נשמט מהנהגת בלה"ק, אך נמצא בהנחות התי' מהתוועדות זו), ומאו לא ניגנו זאת עוד בבית' חיינו בשבת.
3. שו"ע אדמוה"י סי' קפח ס"ט. סידור אדמוה"י.
4. שו"ע אדמוה"י סי' קפח סעיף יד. ולכאורה גם לדעתו אין איסור להזכיר. (ריכזו הדעות בנושא בסי' ביור-הלכה תנינא או"ח ח"א ע"א ע"א ע"א).
5. ליקוטי-שיחות, כרך לה, עמ' 191, הערה 34.
6. לוח כולל-חבי"ד (כל הקטע).
7. שם, ועיי' בהתקשרות: גיליון תקי"ז, עמ' 15, הערה 5, פרטים שונים בדיון זה.
8. אג"ק כרך י עמ' ד, ועיי"ש עמ' סט.

ממעייני החסידות

ואמנם, בזמן שאנו מתבוננים בנרות חנוכה ("לראותן") ו"מקשיבים" לסיפור הנרות, נחשב הדבר ל"שימוש" – שימוש רוחני. "שימוש" זה בהחלט מותר ואף רצוי.

(משיחת זאת חנוכה תשלה – בלתי מוגה)

מסרת גבורים ביד חלשים

הפירוש בזה בעבודת האדם:

יצר הטוב נקרא "חלש" לגבי יצר הרע (מכיוון שיצר הרע נכנס באדם לפני יצר הטוב). עבודת האדם היא להביא למסירת הגיבור ביד החלש. כלומר, לא לבטל את יצר הרע אלא למוסרו לידי יצר הטוב, שגם הוא יכול לאהבת ה'. וכדכתיב, "ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך", ופירשו חז"ל – "בשני יצריך". על-ידי זה מתחזק כוחו של יצר הטוב, כמאמר: "ורב תבואות בכוח שור" (זהו יצר הרע שנמשל לכהמה).

(ליקוטי שיחות, כרך י, עמ' 298)

גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים

אפשר להפיק מכאן שני לקחים והוראות בעבודת הבורא:

א) על-אף היותנו "חלשים" ו"מעטים" בגשמיות – בני גוי קדוש אנו, "טהורים", "צדיקים", ו"עוסקי צונן". והקב"ה עושה לנו לא רק ניסים סתם, אלא "ניסים, פורקן, תשועות ונפלאות", ועד ל"תשועה גדולה".

ב) החשמונאים אמנם עשו 'כלי' טבעי לניצחון המלחמה, אבל עשו זאת מתוך ביטחון גמור בקב"ה, שלכן לא התחשבו בעובדה שהקמים נגדם הם גיבורים ורבים (בגשמיות). ללמדך: אמנם חייב האדם לעשות 'כלי' טבעי לברכה ה', אך עם זה (והוא העיקר) עליו להיות בביטחון חזק ומוחלט שההצלחה תבוא מהקב"ה, וכדכתיב, "מאת ה' היתה זאת, היא נפאלת בעינינו".

(ליקוטי שיחות, כרך י, עמ' 284)

והדליקו נרות בחצרות קדשך

יש לדקדק בזה:

א) העיקר חסר מן הספר – שהשמן, שהיה מספיק ליום אחד בלבד, דלק שמונה ימים?

ב) הדלקת המנורה היתה בהיכל, לא בחצר?

יש לומר שתפלת "ועל הניסים" נקבעה כזיכרון לנס הניצחון במלחמה ולא כזכר לנס פך השמן. לפיכך, גם "והדליקו נרות בחצרות קודשך" אינו מתייחס לנס השמן אלא לנרות של שמחה וכבוד השכינה. ומובן שנרות אלו אי-אפשר להדליקם בהיכל אלא רק בחצר. זהו גם שנאמר "בחצרות" לשון רבים, כי לגודל השמחה הדליקו נרות בחצרות רבות.

[ויש להוסיף ולומר כי מסדר נוסח התפילה בחר להזכיר את ביטויי השמחה על-ידי הדלקת נרות דווקא (אף כי לבטח בוטאה השמחה בדרכים נוספות), וזאת כדי לרמוז גם לנס פך השמן].

(ליקוטי שיחות, כרך י, עמ' 279 ושיחת ש"פ מקץ תשכ"ו – בלתי מוגה)

דבר מלכות

להאיר את החושך בדרך מלמטה למעלה, פעם אחת ביום (כמו שאר ברכות-השחר); אבל לדעת הסוברים שחייב ברכת-התורה הוא ומוסיף והולך.

* * *

מדאורייתא – אינו מובן: מכיוון שמדאורייתא מחוייב לברך ברכת-התורה מחדש בכל פעם

כיוון שנכל' יום נעשה האדם "ברייה חדשה",

אין העבודה דאיתמו' מספקת ליום זה, אלא צריכה

להיות עבודה חדשה

ה. דובר בהתוועדות י"ט כסלו 1910 בעניין הטעם לחיוב ברכת-התורה בכל יום דווקא –

לכאורה היה מקום לומר, שהחייב ברכת-התורה מדאורייתא הוא רק בנוגע לעצם החיוב, אבל בנוגע לזמן החיוב – הנה מדאורייתא אינו חייב לברך אלא פעם אחת בחייו בלבד, וחכמים תקנו לברך בכל יום משום שאז נעשה האדם "ברייה חדשה".

אבל באמת אי-אפשר לומר כן, דאס-כן היה דין ספק ברכת-התורה להקל כמו בכל ספיקא דרבנן, והרי מצינו²³ שלדעת הראשונים הסוברים שחייב ברכת-התורה הוא מדאורייתא, מי שנסתפק אם בירך ברכת-התורה חוזר ומברך מספק. ומוכח שגם חיוב הברכה בכל יום (ולא רק עצם עניין הברכה) הוא מדאורייתא.

וצריך לומר לשיטתם²⁴, שעצם העניין דחייב ברכת-התורה הוא מדאורייתא, אלא שנמסר לחכמים לקבוע פרטי הדברים, הנוסח והזמן כו'. ולאחר שקבעו חכמים שחייב הברכה הוא בכל יום – נעשה חיוב דאורייתא לברך בכל

דובר בהתוועדות י"ט כסלו 1910 בעניין הטעם לחיוב ברכת-התורה בכל יום דווקא – לכאורה חיוב זה אינו מובן כלל, שהרי ישנם ב' טעמים לחייב אדם בברכה נוספת (לאחרי שכבר בירך על זה פעם אחת): (א) הפסק, (ב) היסח הדעת. ולפי ב' טעמים אלו, אין מתאים לברך ברכת-התורה בכל יום דווקא, אלא לעיתים תכופות יותר או רחוקות יותר – שבהכרח לומר שהחייב לברך ברכת-התורה בכל יום הוא מצד זה שבכל יום נעשה האדם "ברייה חדשה"²⁰.

אך עדיין אינו מובן: ישנה מחלוקת בראשונים²¹ בעניין ברכת-התורה, אם חיובה מדרבנן או מדאורייתא – דיש-אומרים שחיובה מדרבנן, ויש-אומרים שחיובה מדאורייתא, דילפינן קל-וחומר מברכת-המזון²².

והנה, לדעת הסוברים שחייב ברכת-התורה הוא מדרבנן, בלבד – אתי שפיר, דכיוון שברכת-התורה אינה אלא תקנת חכמים, הרי מלכתחילה תקנוה חכמים באופן זה, שחיובה

23) לדעת רבנן (מנחות צ"ג, ו"ג) – דס"ל שהחייב דלימוד התורה הוא "תמיד" כפשוטו, וכשמפסיק מלימודו הוי הפסק בקיום המצווה, מה-שאי-כן לדעת ר' יוסי (שם) – אין שייך הפסק בלימוד התורה כאשר לומד שחרית ערבית (כנ"ל בשיחת י"ט כסלו בארובה).
24) פר"ח א"ת רסמ"ז. שאג"א סכ"ד, ועוד.
25) ראה גם לקו"ש שם עמ' 150 הערה 15.

19) ס"ט ואילך (לעיל עמ' 261 ואילך) – עיי"ש בארובה.
20) יל"ש תהלים רמז תש"ב. שו"ע אדה"ז או"ח רס"ד ורס"ו. וראה שם סמ"ו ס"ו.
21) ראה אנציקלופדיה תלמודית ערך ברכת-התורה בתחלתו (ח"ד עמ' תרטז). וש"נ. וראה גם לקו"ש ח"ד עמ' 148 בהערות.
22) ראה ברכות כא, א. שם מח"ב.

יום, וספיקו להחמיר. אך זהו דווקא לאחרי שקבעו חכמים שיש לברך בכל יום, מצד העניין ד"בריה חדשה".

דוגמה לזה – באיסור מלאכת חול המועד (לדעת הראשונים²⁶ שהוא מדאורייתא), ש"לא מסרין הכתוב אלא לחכמים", "מאחר שאמר לך הכתוב שהן עצורין ממלאכה ולא בכולן, ולא פירש אי זו המותרת ואי זו האסורה, דע וראה שלא מסרין אלא לחכמים היודעים להבין על איזהו להטיל ההיתר ועל אי זו להטיל האיסור"²⁷, ולאחר שקבעו חכמים שמלאכה פלונית אסורה – נעשית אסורה מדאורייתא. וכן מצינו בעניין "ובחוקותיהם לא תלכו"²⁸ – שהתורה לא פירשה דבר אלא סתמה וכתבה בחוקותיהם לא תלכו, ומסרה הדבר לחכמים"²⁹.

ו. והנה, על-פי הביאור האמור בעניין ברכת התורה שבכל יום (בשייכות צפיום הש"ס, "כל השונה הלכות בכל יום כו"³⁰), שזהו מצד העניין ד"בריה חדשה" – יובן גם בנוגע לברכות קריאת-שמע (השייכות להתחלת הש"ס, "מאימתי קורין את שמע כו"), שגם הם באים מצד העניין ד"בריה חדשה":

החיוב דקריאת-שמע הוא – פעמיים בכל יום, בבוקר ובערב. והנה, בין קריאת-שמע של שחרית לקריאת-שמע של ערבית, יש הפסק – שהרי סיום הזמן דקריאת-שמע של שחרית הוא זמן רב קודם התחלת החיוב דקריאת-שמע של ערבית. אמנם, בין קריאת-שמע של ערבית לקריאת-שמע של שחרית, אין הפסק כלל –

שהרי זמן קריאת-שמע של ערבית הוא "עד שיעלה עמוד השחר" (לדעת רבן גמליאל³¹, ומדאורייתא כן הוא גם לדעת חכמים³²), שהוא גם התחלת זמן קריאת-שמע של שחרית³³.

ואם-כן, כיוון שאין הפסק כלל בין זמן קריאת-שמע של ערבית לזמן קריאת-שמע של שחרית – מדוע תקנו לברך ברכות קריאת-שמע גם בקריאת-שמע של שחרית, הרי כבר נפטר בברכות קריאת-שמע של ערבית? ואין לתרץ על-פי המבואר ברשב"א³⁴ (והובא בתניא³⁵) ש"ברכות אלו אינן ברכות של קריאת-שמע... אלא ברכות הן שנתקנו קודם קריאת" כמו שאר הברכות, ועד ש"לכאורה אין להם שייכות כלל עם קריאת שמע"³⁶ – כי באמת סוף-סוף הברכות שייכות לקריאת-שמע, וכמבואר בתניא³⁷ ש"ברכותיה שלפניה ולאחריה... הן הכנה לקיום הקריאת-שמע",

– ולכן, "ספק קרא קריאת-שמע ספק לא קרא, חוזר וקורא ומברך לפניה ולאחריה", אף ש"ידע שקרא ונסתפק לו אם בירך לפניה ולאחריה או לא בירך, אינו חוזר"³⁸ (כדין ספיקא דרבנן לקולא), דהואיל ומחוייב לחזור ולקרא קריאת-שמע (שהיא מן התורה ולכן ספיקא להחמיר) חייב גם בברכותיה, "לפי שכך היתה התקנה, שכל זמן שקורין קריאת-שמע של תורה אפילו מפני הספק בלבד קורין אותה בברכותיה"³⁹, ומוכח שחיוב ברכות קריאת-שמע הוא מצד קריאת-שמע –

ואם-כן הדרא קושיה לזכותה: מאחר שאין הפסק בין זמן קריאת-שמע של ערבית לזמן קריאת-שמע של שחרית, אמאי לא אמרינן

(26) ראה אנציקלופדיה תלמודית ערך חוה"מ ס"ב (חי"ג עמ' קז ואילך). וש"נ.
(27) הגיהה יחא, ובפרש"י.
(28) אחרי יח"ג.
(29) ב"י יו"ד סקע"ח (ד"ה וא"ת).
(30) ראה שיחת י"ט כסלו הג"ל ס"ח (לעיל ע' 260).
(31) משנה ריש ברכות.
(32) שם ד, רע"ב.

(33) שם ח, סע"ב ובפרש"י (ד"ה דקיימי).
(34) תשובות הרשב"א ח"א סש"ט. שו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סקצ"ב וסר"ב.
(35) פמ"ט (סט, רע"ב). וראה שם פ"ב (טז, ב).
(36) תניא פמ"ט שם.
(37) בפ"ב.
(38) רמב"ם הל' ק"ש פ"ב ה"ג. טושו"ע ואדה"ז או"ח ר"ס סז.
(39) שו"ע אדה"ז שם.

ימי החנוכה

שורש נרות חנוכה במצות התורה

במצוות נרות חנוכה מצינו שלושה פרטים. המצווה היא: (א) להדליק נרות, (ב) על פתח הבית, (ג) משמאל.

ויש לומר ששלושה פרטים אלו בנרות חנוכה, שהיא מצווה מדבריי סופרים, נובעים משלוש מצוות דאורייתא.

(א) עצם הדלקת נרות חנוכה נמשך מנרות המקדש, כפשוטו העניין. (ב) ההדלקה בפתח הבית, דווקא, קשורה למצוות מזווה. ואמנם, כך מבואר בתורת החסידות – "במזוזת הפתח יש שתי מצוות, אחת דאורייתא והיא מצוות מזווה והשני מצווה דרבנן כעין דאורייתא, והיא מצוות נרות חנוכה". (ב) זה שמדליקים נרות חנוכה משמאל הפתח מורה כי מצווה זו משפיעה גם על צד השמאל ומאירה אותו. תכונה זו מצאנו במצוות תפילין, שמניחים על יד שמאל (ובמיוחד על-פי המבואר בזהר שעושים כן כדי לשעבר לקב"ה גם את יצר הרע שבחלל השמאלי שבלב). תכונה זו ניתן לראות אף בתפילין של ראש, כי מצווה זו מביאה לידי כך ש"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

(ליקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 226)

ואין לנו רשות להשתמש בהן

העובדה שנרות חנוכה אסורים בהנאה מורה שקיום המצווה הוא באופן ד"שלא על מנת לקבל פרס", לא פרס גשמי (שהרי אסור להשתמש בהן) ואף לא פרס רוחני (כי אם הוא מדליק נרות חנוכה כדי לזכות בגן-עדן הרי הוא משתמש בהן!). זהו אפוא קיום מצווה לשמה.

זאת ועוד: קיום המצווה לשמה גורם חיסרון כיס. שהרי אחד הטעמים להדלקת השמש' הוא כדי שלא יבוא ליהנות מהנרות. הרי ש'מבזבזים' נר כדי להבטיח את קיום המצווה לשמה – שלא ייהנה מהנרות.

הדבר מלמדנו לקח והוראה נפלאה בעבודת ה'. ידוע שבתחילת העבודה ראשי האדם לעבוד את בוראו על-מנת לקבל פרס, כי "מתוך שלא לשמה יבוא לשמה". נרות חנוכה מלמדים אותנו כי אפילו אדם המכיר בעצמו שהוא עומד בתחילת העבודה ולא הגיע למדרגת העבודה "לשמה" (כנרמז גם בכך שנרות חנוכה, מצוותם "משתשקע החמה"), ביכולתו לעבוד את ה' לשמה – על-כל-פנים במצווה אחת. זאת אומרת שאף כי כללות עבודתו היא עדיין "על מנת לקבל פרס", בכל זאת, לעיתים ובמצוות מסוימות מסוגל הוא להגיע למדרגת "לשמה".

(משיחת מוצאי שבת יקודש פרשת מקץ תשל"ט – בלתי מוגה)

אלא לראותן בלבד

יש לדרקק בזה: הסגנון "אין לנו רשות אלא" מורה לכאורה כי יש כאן נסיגה מסוימת מהאיסור הכולל "להשתמש בהם", וכי ה"שימוש" באופן של "לראותן" – מותר!?

ניצוצי רבי

פרסום והוצאה-לאור של קובץ 'יגדיל תורה'. התפרסמו בהערות התמימים ואנ"ש בירורים אולם עוד קודם לכן, לאור התעוררות הרבי, אחדים בזה מאת חברי הכולל].

TCZEIREI AGUDAS CHABAD
Lubavitcher Youth Organization
Under the Presidency of the Lubavitcher Rabbi
JERUSALEM BRANCH: P.O.B. 927

צעירי אגודת חב"ד
בא"ח ת"י
בשילוח בני אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש
סניף ירושלים: ת.ד. 927

ב"ה _____

הודעה דחופה לאנ"ש

למבצע תבדול של ימי החנוכה באבא-על-פי הוראותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א - דרושים באופן מיוחד כוחות-פעולה להרכבת הצוותות. המתנדבים יכולים להשתתף בפעולה יום אחד, או שני ימים או שלשה כריצונם.

בכל יום יוצאות 10 חוליות - כל אחת בת 4-5 אנשים - לזיכוי החיילים במצוות גר חנוכה, ידקה, שמחה, וכו'.

כל החוליות יוצאות בכל יום בשעה 7 בבוקר ממשרדנו ברח"א פניה 7.

על המתנדבים להתייצב במקום באותה שעה.

לפריטים - להתקשר במשך מוצש"ק לסלפון סס' 286677.

בברכה "ופריצת"
המוכירות

דבר מלכות

דנפטור ויצא ידי חובתו בברכות של קריאת-שמע של ערבית?
[וכן] אין מקום לומר שהטעם לזה הוא משום שקריאת-שמע של ערבית וקריאת-שמע של שחרית שתי מצוות הן, כמו-שכתוב⁴¹ "ובשכבך ובקומך", דהיינו שהם ב' חובבים: חיוב קריאת-שמע של ערבית מצד זמן שכיבה שמע" מחדש.)

ז. וביאור העניין בעבודה: כיוון שבכל יום נעשה האדם בריה חדשה, אין העבודה דאמתול מספקת ליום זה, אלא צריך להיות עבודה חדשה - העבודה דקריאת-שמע מחדש, וגם העבודה דברכות קריאת-שמע (שהם "הכנה לקיום הקריאת שמע" מחדש.)

ידוע בעניין "לא בירכו בתורה תחילה", שהכוונה בזה היא - שאף שלמדו תורה, לא הרגישו את היוקר שבזה

"ובשכבך", וחיוב קריאת-שמע של שחרית מצד זמן הקימה ("ובקומך"), ולכן, הברכה דקריאת-שמע של ערבית אינה פוטרת קריאת-שמע של שחרית, אף שאין הפסק ביניהם.

— דלא כבמצוות תלמוד-תורה, שאף שיש בה זמנים, "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית"⁴², אינה אלא חיוב אחד, ולכן הברכה ד"פרק אחד שחרית" פוטרת גם "פרק אחד ערבית" —

כי, לאמיתו של דבר, גם החיוב דקריאת-שמע הוא חיוב אחד, שהרי מהתיבות "ובשכבך ובקומך" לומדים רק את זמני החיוב (שנחלק לב' הזמנים דשכיבה וקימה), אבל עצם החיוב דקריאת-שמע (בב' הזמנים) נלמד מהתיבות "ודברת במ"י"⁴¹, שמהם לומדים גם החיוב דתלמוד-תורה].

ובהכרח לומר, שהחיוב דברכות קריאת-שמע של שחרית הוא מצד זה שבכל יום נעשה האדם "בריה חדשה", וממילא גם הקריאת-שמע דשחרית היא חדשה, והייבת בברכות חדשות.

ועל-דרך-זה בנוגע לברכת-התורה, שעניינה ההרגש שהתורה באה מ"נותן התורה", כידוע⁴³ בעניין "לא ברכו בתורה תחילה"⁴⁴, שהכוונה בזה היא - שאף שלמדו תורה, לא הרגישו את היוקר שבזה, שהיא-עניין ההרגש ד"בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו"⁴⁵ — שגם עניין זה צריך-להיות מחדש בכל יום ויום (כנ"ל ס"ה).

ודווקא לאחרי העבודה דברכת-התורה, קריאת-שמע ותפילה מחדש — ביכולתו לצאת לענייני העולם כדי לבררם ולעשותם כלים לאלוקות.

וזהו התוכן דמאמר רז"ל בסיום הש"ס "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם-הבא, שנאמר⁴⁶ הליכות עולם לו כו'": "עולם הבא" — אין הכוונה לעולם-הבא שלאחר מאה ועשרים שנה, אלא על-דרך העניין ד"עולמך תראה בחיך"⁴⁷, והיינו, שעל-ידי העניין ד"כל השונה הלכות בכל יום" (שהוא-עניין ברכת-התורה, כנ"ל) יקויים בו העניין ד"הליכות עולם לו", שיהפוך את

40) הקטע שבחצ"ר — אין זוכרים כבירור. ודאא גם לקו"ש ח"ד עמ' 21. וש"נ (המיו"ש).
41) ואתחנן ו,ד.
42) מנחות צט,ב.
43) ראה לקו"ש חט"ו עמ' 3. וש"נ.
44) נדרים פ"א, א. כ"מ פה, רע"ב.
45) נוסח ברכת-התורה.
46) חבוקק ג,ו.
47) ברכות יז, סע"א.

7

14

דבר מלכות

העולם הגשמי לדירה לו יתברך.

בנרות המקדש הדליקו בכל יום בפתילה חדשה, כיוון שבכל יום נעשית המשכה נעלית יותר, שלגביה נחשבת ההמשכה דאתמול כח"ה, ובשינוי מחול לקודש יש צורך בפתילה חדשה. מה שאין-כן בנרות חנוכה – כיוון שנרות אלו קשורים עם זמן הגלות, שאז המשכות מלמעלה הן בהעלם בלא-הכי, נמצא שאין כאן שינוי מחול לקודש, ולכן אין הכרח בפתילה חדשה, ואדרבה (כנ"ל).

אלא, שכל זה הוא בנוגע להגילוי בגשמיות, אבל המשכה בכל יום ברוחניות – היא גם בנרות חנוכה, ולכן ברוחניות צריך להיות העניין ד"בריה חדשה" בכל יום בנוגע לנרות חנוכה.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת ה'תשט"ז; 'תורת-מנחם – התוועדות' תשט"ז, חלק ראשון (ג) – עמ' 295-304 – בלתי מוגה)

ה. דוגמה להעניין ד"בריה חדשה" – מצינו גם בנוגע לחנוכה. ובהקדמה:

יש נוהגין⁴⁸ לקחת בכל יום פתילות חדשות להדלקת נרות חנוכה, כשם שבנרות המקדש היו בכל יום פתילות חדשות⁴⁹. אבל כ"ק מו"ח אדמו"ר לא נהג כן, אלא היה משתמש בפתילה הישנה.

ויש לומר בטעם הדבר:

כאשר משנים מוחץ לקודש – יש צורך בפתילה חדשה, כיוון שדבר שהשתמשו בו לחול אינו ראוי לקודש⁵⁰. אבל מקודש לקודש – אין הכרח בפתילה חדשה, ואדרבה, יש מעלה בפתילות הישנות דווקא, שלהיותם כבר תשמישי קדושה, ראויים הם יותר לקיים בהם מצווה נוספת⁵¹.

ועל-דרך זה בעניינינו:

48) ראה הנסמן בספר-המנהגים – מנהגי חב"ד עמ' 71 הערה 19.
49) רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג ה"ב.
50) ראה ער"ז ב"מ פד.ב. רמב"ם הל' ביהב"ח ספ"א.
51) ראה ברכות לט, סע"ב.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" שירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

ניצוצי רבי

היו כנרות חנוכה באופן דמוסיף והולך מוסיף ואור.

בכבוד ובברכה

הצלחה לכל אנשי היחידה שליט"א

מניית מעות מנין?

על-פי דין – התבטא הרבי בהתוועדות אור לי"ג ניסן תשל"ט (שיחות-קודש תשל"ט, כרך ב, עמ' 474) – כסף צריך חשבון, ויש למנותו. וראיה לדבר מהדין (במסכת שבת כב,א) בנוגע לנרות-חנוכה, "אסור להרצות (למנות, רש"י) מעות כנגד נר חנוכה" – ומכאן שדרושה ספירת כסף בנוגע לעניין הקשור בתורה!

ימי תשלומין

ממש לפני סיום התוועדות מוצאי זאת-חנוכה תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א, כרך א, עמ' 746) אמר הרבי:

רוצים רק להזכיר, בהמשך למבצע חנוכה – שאלה הזקוקים עוד להשלים בזה – נותרו להם עוד מספר ימים עד שבת, כולל גם בשבת שממנה מתברכים כולו יומין שלאחריה, וכוללת גם וגורמת להעלאת הימים שלפניה ובפרט (כבקייעות שנה זו) "זאת חנוכה" היינו "קמי שבתא", ביום רביעי, ומבצע למבצע...

(וכאן הזכיר הרבי את שאר המבצעים).

עיונים בשולחן-ערוך רבנו הזקן

בשנת תשל"ו העיר הרבי (בהתוועדות שבת-קודש פרשת מקץ – שיחות-קודש תשל"ו, כרך א, עמ' 325) על שינוי הסגנון בשולחן-ערוך רבנו הזקן. הרבי הצביע על הסימנים קנ"ה וקנ"ו שבחלק "אורח חיים" ותמה לפשר סגנונם השונה, וכאן הוסיף הרבי והעיר: "סבור הייתי כי חברי הכולל שעל אתר – יתעמקו בכידור עניינים אלו כו' וידונו בזה בכתב כו'. לעת-עתה לא נעשה דבר בזה, ועל-כל-פנים יעסקו בכך מכאן ולהבא".

[יצויין כי בשלהי אותה שנה הורה הרבי על

מעשיים ומוחשיים. אני מתכוון לצורך החיוני בחינוך יהודי, כי למרבה הצער, ההקצבות עבור חינוך אמיתי של הנוער שלנו הן מחמירות ולגמרי מעבר לפרופורציה. אני לא מזכיר זאת למטרת ביקורת, אלא לאור העובדה שיש לך השפעה בחוגים מסויימים שבהם ניתן לתקן את ההזנחה הזו. ולכן, אני בטוח שתעשה מצידיך את המירב בכיוון זה, וזכות הילדים הרבים שיהנו מכך תעמוד לך ולאשר לך ותביא לך תועלת.

ובעומדנו בימי הסגולה של חנוכה, הנני מאחל לך ולאשר לך מידה גדלה והולכת של אור בהעניינים שלך.

המעשה הוא העיקר

בראש-חודש כסלו תשל"ה כתב הרבי איגרת-קודש למפקד יחידה בצה"ל לקראת ימי החנוכה, עם תוספת ברכה בכתב-יד-קדשו (האיגרת פורסמה בכמה מקומות, אך צילומה נמסר לפרסום ב'כפר חב"ד' על-ידי המזכיר הרה"ח הרב בנימין שיחי' קליין. כאן נפרסם לצידה מכתב ששיגר המזכיר הרב ניסן מינדל להנהלת צאגו"ח באה"ק):

לכבוד

אלי"מ

מפקד היחידה

ד"צ 1218

שלום וברכה:

בזמנו קיבלתי מכתבו ונעם לי לשמוע על דבר רושמי ביקור אנשי חב"ד ביחידה שלו.

ותקוותי חזקה שהרושמים לא נשארו בעולם המחשבה והרגש, אלא נתלבשו במעשה בפועל, וכמאמר חכמינו ז"ל המעשה עיקר.

ובודאי לאנשי צבא אין צורך להסביר אשר כל טכסיסי צבא, אף על פי שמוסדים על עיון והתבוננות וחכמה, אבל כוונתם העיקרית והסופית היא מעשה בפועל.

כיוון שמתקרבים אנו לימי החנוכה, תקוותי שייפגשו עוד הפעם עם אנשי חב"ד בימי החנוכה או בימים הסמוכים להם, והיה רצון שכל העניינים

"מוסיף והולך"

בעניינים המביאים את הגאולה בפועל

כיוון שנוסף לכך שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, סוף הגלות, דור הראשון של הגאולה, התחלת הגאולה, נמצאים אנו בימי סגולה השייכים לגאולה... יש להוסיף מיום ליום (כהוראת ימי חנוכה ש"מכאן ואילך מוסיף והולך" – ובאופן של פעולה נמשכת גם לאחר ימי חנוכה, שהרי, "מעלין בקודש ו(על אחת כמה וכמה ש)אין מורדין") בהעניינים המביאים את הגאולה בפועל ובגלוי. ומהם:

חיוזוק האמונה, התשוקה והציפייה לביאת המשיח, עד כדי כך שכל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא בפועל ובגלוי, ימיו חסרים, כדברי יעקב שאפילו מאה ושלושים שנה הם "מעט", כיוון שעדיין לא באה הגאולה בפועל.

ועוד ועיקר: להוסיף בלימוד והפצת פנימיות התורה (והתורה בכלל – עניינו של יעקב), שמן (רזין דרזין) שבתורה, באופן שמאיר "על פתח ביתו מבחוץ", "יפוצו מעינותיך חוצה", "עד דכליא רגלא דתרמודאי".

וכפשוט – ההוספה במבצע חנוכה כפשוטו, כולל גם עריכת התוועדות של שמחה, כדעת הרמב"ם שימי חנוכה הם "ימי שמחה והלל", והוספה בקיום המנהג דנתינת מעות חנוכה וכיו"ב.

(משיחת שי"פ מקץ, שבת חנוכה תשנ"ב – ספר השיחות תשנ"ב, כרך א, עמ' 207-201)

לדבר על הניסים בהתוועדויות חנוכה

ההכרה וההודאה ונתינת השבח לה' על הניסים שהוא עושה, נוסף על היותם עניין של הכרת טובה – הרי זה גם נוגע לביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, כפי שהגמרא אומרת: "ביקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח... אמרה מידת הדין לפני הקב"ה... חזקיה עשית לו כל הניסים הללו (שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו) ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח".

על-פי זה מובן בענייננו, שפירסומי ניסא של הניסים שעושה הקב"ה בזמננו – הרי זה נוגע להבאת הגאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש!

...ועל-אחת-כמה-וכמה בימי החנוכה, שעניינם הוא "פירסומי ניסא" כנ"ל – יש לראות לנצל ימים אלו, נוסף לכל הפעולות ומבצעי חנוכה, גם – כדי לערוך התוועדות חסידים [או לקרוא לזה בלשון אחר, בכל מקום לפי עניינו, "אזלת לקרתא הלך בנימוסיה"], בכל יום מימי החנוכה, ולדבר שם דברי תורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, ולקבל החלטות טובות בכל ענייני תורה ומצוות, ובאופן של מוסיף והולך ואור (בהתאם לנרות חנוכה), ועוד ועיקר – לדבר בעניין פירסומי ניסא, הניסים "בימים ההם בזמן הזה".

(משיחת שי"פ וישב, כ"ג כסלו, תשנ"ב. התוועדות תשנ"ב עמ' 408)

אשר הופעל על-ידי חסידי חב"ד בחלקים שונים של העולם, כדי להביא לתשומת לבם של אחינו בני ישראל, ובייחוד של הילדים, את המשמעות של חג חנוכה והמצוות המעשיות שלו. המאמצים התרכזו במיוחד בילדים לפני גיל בר (ובת מצווה, להם חולקו חנוכיות, נרות לחנוכה ומתנות נוספות.

חנוכה תשל"ד
ברוקלין ניו-יורק
...
שלום וברכה!

תודה רבה לך על מכתבך הידידותי מ-11
הססמה "הילדים של היום הם ההורים של
מחר" עשויה להישמע כאמת נדושה, אבל זה לא
גורע מהחשיבות שלה, אם מבטאים אותה במונחים
תורמתך יועדה למימון 'מבצע חנוכה' המיוחד

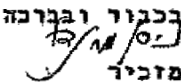
מוכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליו באויטש
—
SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ר"ח כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנהלה צ"ח
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה:
מצו"ב ב" מכתבים מכ"ק אדמו"ר שליט"א
לאנשי צה"ל.

וכיון שבודאי יסדרו בוקור אצל הנ"ל
בימי החנוכה הבע"ל או סמוך להם, יוכלו
למסור המכתבים בתוספת ביאור. ובכל אופן
מסובס להודיע לכאן המשך העניינים.

בכבוד ובגובה

מזכיר

איגרת המזכירות על מכתבי הרבי לחיילי צה"ל

"מוסיף והולך, מוסיף ואור"

הרבי מדרוך עורכי ביטאון לילדים באשר לאיורי החנוכה המופיעים בשער **□** מזרז את אנ"ש לפעול במבצע חנוכה במיוחד בבתי הרפואה, בתי הכלא ומחנות צה"ל **□** עומד בקשר עם מפקדי צה"ל ומעודדם להעמיק את הקשר עם חב"ד ושיהיו לקשר זה תוצאות מעשיות

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

לאור המלצת הרבי לצייר סביבון, צויר בשער של גיליון חנוכה תשמ"ו סביבון, ובתוך הגיליון עצמו סופר הסיפור שמאחורי הסביבון – שבימי גזרות היוונים שלא ללמוד תורה, היו ילדי ישראל נאלצים לפעמים להסתיר את ספרי לימודיהם ומתחילים לשחק בסביבונים. במחשבה ראשונה סברו העורכים כי לא מתאים לצייר גם חנוכייה, שכן, כאמור, מדובר בימי הגזרות, לפני התרחשות נס חנוכה. אך כראות את הציור הגיב על כך הרבי:

צריך גם מנורה.

בהתאם להוראה זו צוירה גם חנוכייה, אך באופן שהיא איננה חלק ממה שקורה בשער אלא כדבר בפני-עצמו. בגיליון אחר הוצג ציור של כינוס, שכלל גם ציור של מנורה ליד פתח החדר. על כך הגיב הרבי:

המנורה הי"ה [=הרי היא] לפרסומי ניסא ולא בפניה וכו' !!

ועוד הערה של הרבי לגיליון חנוכה תש"נ. בשער הגיליון נראה ציור של בית עשוי בצורת סביבון. באותם הימים צורה של סביבון כזה היתה באופנה בין הילדים, ולצד הסביבון נראה אחד הילדים מדליק את החנוכייה בליל החג

בסיום התוועדות שבת פרשת מקץ, זאת חנוכה, תשל"ו אמר הרבי:

מסתמא תיערך כבר הלילה אסיפה או מלווה-מלכה כדי להתדבר אודות יצירת המשך לפעילות של חנוכה בפעולות על כל השנה כולה.

הרבי מזג מכוסו לבקבוק 'משקה', ומסר את הבקבוק והמזונות לצורך התכנסות האמורה (על-פי דיווח הרה"ח ר' צבי-הירש שיחי' זרחי').

לקט הוראות לציורי חנוכה

להלן כמה התייחסויות מהרבי, שזכו להן הרב שלום-דוד שיחי' פייפ, עורך בטאון 'ימות המשיח' ('משיח טיימס'), בהוצאת המרכז העולמי של 'צבאות השם' בניו-יורק, בהנהלת הרב ירחמיאל שיחי' בנימינסון ('כפר חב"ד', גליון 925, עמ' 28-29):

בשער 'ימות המשיח' של גיליון חנוכה תשד"מ, צוירו כמה ילדים בנונים חנוכייה על רקע נוף מושלג. כשהוכנס הציור לרבי, הגיב עליו (ראה גם 'רישומה של שנה' תשר"מ, עמ' 98):

כדאי להוסיף בקרן הימנית למטה צורה סביבון.

ש"מבצע חנוכה" יתנהל בתכלית השלימות, בכל מקום שיד איש מגעת, ובמיוחד לאותם הנמצאים בבתי רפואה ('בית הרופאים') או בית-האסורים – יש לנחמם מינונם, עלידי שיסבירו להם שהימצאותם בבית האסורים אינה אלא לשעה קלה. ובקרוב ממש יזכו לשחרור גמור משם, ובאופן של מנוחה, שמחה וטוב לבב וזה יהיה הכנה לשחרורם הגמור של בני-ישראל מבי גלותא, מבית-האסורים הגדול בדמותה של הגלות, ועוד בזמן הגלות עצמו ישתחררו היהודים מהמדינות ש"מאחורי מסך הברזל"...

"מבצע חנוכה" מיוחד יש לקיים עם היהודים המגינים על יהודים בכל מקום שהם... ובמיוחד בארץ-הקודש, ארץ ישראל לגבולותיה, בכל הגבולות, "ימה וקדמה וצפונה ונגבה" בשלימותם...

באופן של 'ופרצת'

לקראת חנוכה תשל"ג נתקבלו מספר הוראות מהרבי (חלקן כבר פורסמו במדור זה בשנים קודמות). בין השאר נמסר להרה"ח ר' אפרים ז"ל וולף, בעיצומם של ימי חודש תשרי ('ימי תמימים' תרפ"ס עמ' 29):

"על-דבר פרסום דומה לפרסום על-דרך 20,000 חוברות תשרי, גם בחנוכה".

יותר מחודש ימים לאחר-מכן שוב נמסר בטלפון, בכ' במרחשוון (שם): "בקשר לפעולה בצבא בחנוכה, למסור לר' ישראל לייבוב ור' אהרן-נחמן פרידמן שההצעה היא טובה, וחצי מההוצאות עליהם [מזכירות כ"ק אדמו"ר משתתפת בחצי ההוצאות ובחצי השני יישא צאגו"ח באה"ק ת"ו]. כ"ק אד"ש הואיל להוסיף שזה צריך להיות באופן של 'ופרצת', ולחשוב בקשר לפרסום העניין, אם יקלף או לאו".

הילדים של היום

המכתב הבא נכתב במקורו האנגלית, ופורסם ב'כפר חב"ד' מארכיונו של הרב ניסן מינדל. באותה שנה בה נכתב, תשל"ד, קיבל 'מבצע חנוכה' ממדים גדולים ונרחבים, שלא בערך לשנים הקודמות:

השלישי, כאשר בציור נראו רק שלושת קני החנוכה, שהם נרות דולקים. על כך הגיב הרבי: כדאי שיראו כל שמונת הנרות!

הוספה בתורה ומצוות

כך כתב הרבי בז' בטבת תש"כ (איגרות-קודש, כרך יט, עמ' קכז):

כבוד המשתתפים במסיבת חנוכה בכפר ארגנטינה [=כיום ניר-צבי] אשר בארצנו הקדושה ת"ו במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו ה' עליהם יחיו:

שלום רב וברכה!

בנועם נודעתי מהתוועדות בימי חנוכה, אשר בוודאי, בככל קיבוץ בני ישראל החרדים לדבר ה', נשמעו דברי תורה, ובאופן שיביאו הדיבורים לידי מעשה, זאת אומרת, להוספה בתורה ומצוות, במשך כל השנה הבאה לאחר-זה...

בכבוד וברכה לבשורות טובות בכל האמור.

שייכות מיוחדת לילדים

והנה מדברים שהשמיע הרבי בהתוועדות אור ל' בכסלו תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א, כרך א, עמ' 504):

מכיוון שלחנוכה שייכות מיוחדת לילדי ישראל... דרושה השתדלות בימי החנוכה בנוגע לבני ובנות ישראל בכל עניינים אלו.

כולל גם לשתפם בהכנות לימבצע חנוכה, וכן שייטלו חלק בימבצע חנוכה עצמו, ובכל הפרטים, כפי שהדבר יאורגן עלידי כל אחד ואחד במקומו ובכל חוג אשר הוא מתעסק (ופועל) בכך, ולהשתדל שזה יהיה באופן מסודר, בהצלחה רבה וגדולה ועצומה ונלאה.

אור מיוחד

אור ל"ד בכסלו ובי"ט בכסלו תשל"ט ביקש הרבי (שיחות-קודש תשל"ט, כרך א, עמ' 437):

יש להתכונן ל"מבצע חנוכה" – ובפרט במקומות שאליהם יש להביא אור מיוחד – כך